

Raad voor de Kinderbescherming
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Over de Raad voor de Kinderbescherming

Ieder kind heeft
recht op bescherming

Inhoud

- 3 > Over de Raad voor de Kinderbescherming
- 4 > Ieder kind heeft recht op bescherming
- 5 > Maakt u zich zorgen over een kind?
- 7 > De taken van de Raad
- 9 > Het onderzoek
- 10 > Kwaliteitskader
- 13 > Meer informatie

Over de Raad voor de Kinderbescherming

Deze brochure is geschreven voor ouders die voor het eerst met de Raad voor de Kinderbescherming in contact komen. Zij vinden hierin een algemene beschrijving van de taken en werkwijze van de Raad. Ook andere belangstellenden kunnen met deze brochure meer te weten komen over het werk van de Raad. Wilt u uitgebreider geïnformeerd worden over de taken van de Raad? Op pagina 15 van deze brochure staat een overzicht van de beschikbare informatie.

Voor het gemak is de tekst in de mannelijke vorm geschreven. Overal waar *hij* staat, kunt u ook *zij* lezen. Met *ouders* worden ook ouder (eventueel met zijn of haar partner), verzorger(s) of wettelijke vertegenwoordiger(s) bedoeld. Met *kind* worden alle minder-jarigen bedoeld: jongeren en kinderen. Met *cliënt(en)* worden ouder(s) en/of kind(eren) bedoeld.

Ieder kind heeft recht op bescherming

Al sinds begin 1900 is in de Nederlandse wet vastgelegd dat kinderen beschermd moeten worden. In 1995 is het *Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind* voor Nederland van kracht geworden. Uitgangspunt daarin is dat een kind bijzondere zorg en bescherming nodig heeft vanwege zijn kwetsbare en afhankelijke positie. Ouders zijn daar natuurlijk allereerst zelf verantwoordelijk voor. Zij moeten hun kind verzorgen en opvoeden en zijn ontwikkeling stimuleren. Als ouders hun verantwoordelijkheid niet (kunnen) nemen, kan de ontwikkeling van het kind in gevaar komen. In dat geval heeft de Raad voor de Kinderbescherming, een onderdeel van het ministerie van Veiligheid en Justitie, de taak om kinderen te beschermen.

De rol van de Raad

Elk kind moet de gelegenheid krijgen zich te ontwikkelen tot een zelfstandige en evenwichtige volwassene; dat geldt ook voor kinderen die in de knel zitten. De Raad komt op voor deze kinderen door hun (gezins)situatie te onderzoeken en te adviseren over wat de beste oplossing is voor het kind. Bij alle werkzaamheden van de Raad staat het belang van het kind centraal.

De Raad wordt ingeschakeld als de omstandigheden van een kind en zijn gezin zorgelijk zijn, de geboden vrijwillige hulpverlening niet (meer) voldoende is of het gezin geen hulp accepteert. De Raad speelt bijvoorbeeld een belangrijke rol bij gezinnen met opvoedingsproblemen. Verder houdt de Raad zich bezig met jongeren die met de politie in aanraking komen. Ook is de Raad betrokken bij het afstaan of adopteren van kinderen. Bovendien speelt de Raad op verzoek van de rechter een rol bij ouders die uit elkaar gaan en het niet eens worden over afspraken over hun kinderen.

Slechts een beperkt aantal instellingen kan direct de Raad inschakelen, zoals Bureau Jeugdzorg/Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (BJZ/AMK), de politie en rechters. Alleen in zeer ernstige situaties waarin het kind direct gevaar loopt, kunnen andere instanties en personen de Raad rechtstreeks te hulp roepen.

Maakt u zich zorgen over een kind?

Bent u (bijvoorbeeld als buurman, familielid of leerkracht) ongerust over een kind? Vermoedens over verwaarlozing, mishandeling of andere ernstige opvoedingsproblemen kunt u melden bij Bureau Jeugdzorg/Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (BJZ/AMK) in uw omgeving. Kijk voor een overzicht van de adressen van BJZ op de internetsite van de Raad: www.kinderbescherming.nl of raadpleeg een telefoonboek. Het AMK is bereikbaar via telefoonnummer 0900 - 123 123 0 (5 cent per minuut).

De taken van de Raad

> Bescherming

De Raad is betrokken bij gezinnen waar opvoeden een probleem is geworden, en kan de rechter verzoeken een kindbeschermingsmaatregel op te leggen.

> Gezag en omgang

De Raad adviseert de rechter bij gezag- en omgangszaken, als ouders die uit elkaar gaan het niet eens worden over afspraken over de kinderen.

> Straf

De Raad onderzoekt de situatie van jongeren die met de politie in aanraking komen en licht de rechter of de officier van justitie daarover in.

> ASAA

De Raad is betrokken bij zaken op het gebied van Afstand, Screening (van pleeg- en aspirant-adoptiegezinnen), Adoptie en Afstammingsvragen.

Deze taken worden hierna toegelicht.

1 > Bescherming

Soms zijn de omstandigheden van een kind en zijn gezin zo zorgelijk dat de geboden vrijwillige hulpverlening niet (meer) voldoende is. Het komt ook voor dat een gezin geen hulp accepteert. Bureau Jeugdzorg (BJZ) – of een onderdeel daarvan: het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) – schakelt dan de Raad in. Als de Raad na onderzoek vaststelt dat er hulp voor het kind moet komen, verzoekt hij de rechter een zogenoemde maatregel van kindbescherming op te leggen. De meest voorkomende maatregel is de ondertoezichtstelling. Hierbij wordt het gezag van de ouders gedeeltelijk beperkt. Dit betekent dat er een gezinsvoogd wordt toegewezen die het kind en de ouders begeleidt bij het oplossen van de opvoedingsproblemen. De gezinsvoogd blijft betrokken totdat de situatie van het kind verbeterd is. Het gezin is verplicht om deze hulp te accepteren. Meer informatie over dit onderwerp vindt u in de brochure *Als opvoeden een probleem is*. Op pagina 15 staat waar u de brochure kunt verkrijgen.

2 > Gezag en omgang

In de wet is vastgelegd dat ouders die uit elkaar gaan, in principe samen het ouderlijk gezag behouden. Ook het recht op omgang tussen ouders en kinderen is in de wet opgenomen. Ouders die uit elkaar gaan, zijn verplicht om afspraken over hun kinderen vast te leggen in een zogenoemd ouderschapsplan. Bijvoorbeeld over de omgang en verblijfplaats. Als ouders er zelf niet in slagen om tot een plan te komen, dan moet de rechter hierover een beslissing nemen. De rechter kan de Raad vragen om de situatie te onderzoeken en hem te adviseren over wat het beste is voor de kinderen.

Meer informatie over dit onderwerp vindt u in de brochure **Als ouders uit elkaar gaan**.

Op pagina 15 staat waar u de brochure kunt verkrijgen.

3 > Straf

Als tegen een kind vanwege een strafbaar feit een procesverbaal wordt opgemaakt of als het kind een tijdje op het politiebureau moet blijven, brengt de politie de Raad op de hoogte. De Raad kan dan onderzoek doen om de officier van justitie en de rechter over de jongere en zijn (gezins)situatie te informeren. Ook adviseert de Raad de officier van justitie en de rechter vanuit pedagogische invalshoek over de eventuele straf en hulpverlening die past bij het strafbare feit. De Raad volgt het kind gedurende zijn straftraject en zorgt dat alle activiteiten van bijvoorbeeld de Raad, jeugdreclassering en de officier van justitie op elkaar afgestemd worden. Als de zorgen over het kind groot zijn, kan de Raad besluiten om ook een beschermingsonderzoek te starten. Verder coördineert de Raad de uitvoering van de aan jongeren opgelegde taakstraffen. Meer informatie over dit onderwerp vindt u in de brochure **Als uw kind in aanraking komt met de politie**. Op pagina 15 staat waar u de brochure kunt verkrijgen.

4 > ASAA

ASAA staat voor Afstand, Screening (van pleeg- en aspirant-adoptiegezinnen), Adoptie en Afstammingsvragen. Bij een aanvraag voor opname van een buitenlands kind ter adoptie doet de Raad een gezinsonderzoek. De Raad beoordeelt dan of het gezin geschikt is om een kind ter adoptie op te nemen en adviseert het Ministerie van Veiligheid en Justitie hierover. De Raad wordt ook ingeschakeld als ouders afstand willen doen van een kind, als geadopteerde kinderen willen weten wie hun ouders zijn en als ouders willen weten hoe het met hun kinderen gaat die geadopteerd zijn.

Het onderzoek

Een onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming moet de situatie van het kind en zijn gezin duidelijk in kaart brengen. De Raad voert daarom gesprekken met ouders, kinderen en anderen die bij het gezin betrokken zijn. Het onderzoek draait om de vraag wat het beste is voor het kind.

Een medewerker van de Raad, de raadsonderzoeker, doet onderzoek. Hierbij let hij op de ontwikkeling van het kind, de opvoedingsomgeving waarin het kind opgroeit en de hulpverlening die eventueel al is ingezet. De raadsonderzoeker wil een zo goed mogelijk beeld krijgen van het kind en zijn omstandigheden. Zo kan hij bepalen in hoeverre de ontwikkeling van het kind bedreigd wordt en wat daaraan gedaan moet worden. Voorafgaand aan het onderzoek, stelt de raadsonderzoeker een onderzoeksplan op. De raadsonderzoeker houdt daarbij steeds in gedachten dat het zijn taak is om op te komen voor het belang van het kind. De raadsonderzoeker voert gesprekken met verschillende personen. Hij praat niet alleen met de gezinsleden, maar zo nodig ook met andere betrokkenen, zoals een leerkracht, huisarts of andere hulpverleners.

De raadsonderzoeker wordt tijdens zijn onderzoek ondersteund door een gedragsdeskundige en als dat nodig is een juridisch deskundige. In een gezamenlijk overleg nemen zij de beslissingen over het onderzoek. Vanzelfsprekend houdt de raadsonderzoeker uw gezin op de hoogte van het onderzoek.

Het rapport

Een onderzoek wordt afgesloten met een rapport. Daarin beschrijft de raadsonderzoeker de (gezins)situatie van het kind en geeft hij antwoord op de onderzoeksvragen. Ook het advies van de Raad wordt vermeld.

De raadsonderzoeker stelt tijdens zijn onderzoek een rapport op. Hierin beschrijft hij de aanpak en het verloop van het onderzoek en geeft hij antwoord op de onderzoeksvragen. Ook de informatie die ouders en kind hebben gegeven over de genoemde onderwerpen uit het onderzoeksplan komen in het rapport. Daarnaast wordt de informatie opgenomen die anderen hebben verstrekt. Het rapport wordt meestal afgesloten met een advies. De raadsonderzoeker bespreekt in principe zijn voorlopige rapport met het

gezin en afhankelijk van de leeftijd ook met de kinderen. Onjuist weergegeven feiten kunnen gewijzigd worden. Andere opmerkingen worden als bijlage aan het rapport toegevoegd. Hierna wordt het rapport definitief. Meestal stuurt de Raad het rapport aan de ouders en soms ook aan het kind. Afhankelijk van het soort onderzoek stuurt de Raad het rapport naar de rechter, de officier van justitie of het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Het dossier

Een exemplaar van het rapport is bestemd voor het dossier van de Raad, waarin alle gegevens van het kind en het gezin bewaard worden. Een kinddossier wordt vernietigd wanneer het kind met wie de Raad bemoeienis heeft gehad, 24 jaar is geworden. Adoptiedossiers worden voor onbeperkte tijd bewaard.

Kwaliteitskader

De werkwijze van de Raad voor de Kinderbescherming is vastgelegd in het *Kwaliteitskader 2009*, dat is opgesteld door de ministers van Justitie en voor Jeugd en Gezin. De richtlijnen uit het *Kwaliteitskader* zijn voor de medewerkers van de Raad leidraad voor hun dagelijks werk. Het document beschrijft onder andere hoe een onderzoek uitgevoerd wordt, welke informatie in het rapport komt en hoe lang een onderzoek mag duren. Daarnaast kent de Raad documenten (protocollen) waarin voorgeschreven wordt hoe de Raad in bepaalde zaken moet handelen. Er bestaat een protocol *Bescherming*, een protocol *Gezag en Omgang*, een protocol *Strafzaken* en een protocol *Afstand, Screening, Adoptie en Afstamming (ASAA)*. Op deze manier worden de raadsonderzoeken zoveel mogelijk op gelijke wijze uitgevoerd en kunnen cliënten nagaan wat zij mogen verwachten van de Raad. De Raad verwacht op zijn beurt dat zijn taak op een veilige en respectvolle wijze kan worden uitgevoerd. Incidenten met agressie of geweld worden geregistreerd en zo nodig wordt aangifte gedaan bij de politie. U kunt zowel het *Kwaliteitskader* als de protocollen op elke locatie van de Raad inzien of raadplegen via de internetsite www.kinderbescherming.nl.

Meer informatie

> Cliëntvertrouwenspersoon

Cliënten kunnen zich bij hun contacten met de Raad voor de Kinderbescherming laten bijstaan door iemand in wie zij vertrouwen hebben: een familielid, vriend, advocaat of hulpverlener. Er zijn wel enkele regels. Zo mag deze cliëntvertrouwenspersoon niet uit naam van de cliënt optreden en mag hij niets doen zonder toestemming van de cliënt. De Raad mag een cliëntvertrouwenspersoon weigeren als deze het onderzoek verstoort.

> Onafhankelijk vertrouwenspersoon

Naast de cliëntvertrouwenspersoon is er voor cliënten een onafhankelijk vertrouwenspersoon beschikbaar. Het is zijn taak om cliënten te informeren en te adviseren over hun (rechts)positie en om hen te ondersteunen bij vragen, problemen en klachten over de Raad. De vertrouwenspersoon is hiervoor speciaal opgeleid en gekwalificeerd. Bij elke locatie van de Raad is een folder over de vertrouwenspersoon beschikbaar. De vertrouwenspersoon is in dienst van het Advies en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ), Zorgbelang Brabant of Zorgbelang Groningen. Meer informatie kunt u vinden op de volgende websites:

- www.akj.nl
- www.zorgbelang-brabant.nl
- www.zorgbelang-groningen.nl

> Cliëntenraad

De cliëntenraad wil eraan bijdragen dat de kwaliteit van het werk van de Raad verbetert. Elke regio heeft een eigen cliëntenraad. Die bestaat uit tien leden (ex-clieënten van de Raad) en heeft een voorzitter die zelf niet bij de Raad betrokken is. De leden van de cliëntenraad adviseren de Raad over allerlei onderwerpen, waaronder de kwaliteit van de dienstverlening. Dit doen zij vanuit hun eigen ervaringen met de Raad. De doelstelling en taken van de cliëntenraad zijn vastgelegd in een reglement. In de brochure *De cliëntenraad is er voor u* vindt u meer informatie over de cliëntenraad. Deze brochure is beschikbaar op elke locatie van de Raad. De contactgegevens van de cliëntenraad vindt u in de brochure of op internet: www.kinderbescherming.nl.

> Cliënttevredenheidsonderzoek

De Raad wil graag weten wat cliënten vinden van de kwaliteit van het werk. Daarom laat de Raad permanent – en in bijna alle zaken – door bureau Market Response een onderzoek doen naar de tevredenheid van de cliënten. De mening van cliënten is voor de Raad mede bepalend voor de verbetering van het beleid, de werkwijze en de wijze waarop de organisatie omgaat met cliënten. Voor dit onderzoek ontvangen ouders

(of verzorgers) en jongeren vanaf twaalf jaar per post een vragenlijst. Dat gebeurt ongeveer veertien dagen nadat het eindrapport aan hen is toegestuurd. De uitkomsten van het onderzoek publiceert de Raad jaarlijks in het jaarbericht. Het jaarbericht vindt u op: www.kinderbescherming.nl.

> Bescherming persoonsgegevens

- De persoonsgegevens van cliënten van de Raad en van andere betrokkenen bij een zaak worden vastgelegd in een computerbestand en een dossier. Daarbij volgt de Raad de wettelijke regels. Vanzelfsprekend gaat de Raad zorgvuldig en vertrouwelijk met de gegevens om. Cliënten en betrokkenen hebben het recht om hun eigen gegevens in te zien en te laten aanvullen of corrigeren. Hoe dat kan, staat in de *Regeling Wbp** die u bij elke locatie van de Raad of op www.kinderbescherming.nl kunt inzien.
- Om de informatie-uitwisseling tussen Bureau Jeugdzorg (BJZ), de Raad en de rechterlijke macht te verbeteren, gebruiken deze organisaties een speciaal systeem (COBOS). Dit systeem zorgt ervoor dat de deelnemers aan het Casusoverleg Bescherming (overleg tussen BJZ en de Raad) zicht hebben op alle relevante en actuele informatie over een kind. Hierdoor loopt de besluitvorming beter en sneller.

- De Raad meldt bij de *Verwijsindex Risico's Jeugdigen* minderjarige cliënten aan waarvoor een beschermingsonderzoek gestart is, die in verzekering zijn gesteld of tegen wie een proces-verbaal is opgemaakt. De melding bestaat uit de algemene persoonsgegevens van cliënt en het burgerservicenummer. De Raad meldt uitsluitend dat er een onderzoek gedaan wordt. Op het moment dat meerdere instanties melding maken van een minderjarige cliënt, ontstaat een 'match'. Hierna kunnen de instanties contact met elkaar opnemen over deze cliënt. Meer informatie is te vinden op www.verwijsindex.nl.

**) voluit: Regeling Wet bescherming persoonsgegevens Primair Proces Raad voor de Kinderbescherming*

> Klachten

Een cliënt die ontevreden is over de wijze waarop een medewerker van de Raad zich tegenover hem heeft gedragen of over de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd, kan dat eerst bespreken met deze medewerker en zijn leidinggevende. Zij proberen vervolgens met de cliënt een oplossing te vinden. Als dat niet lukt, kan de cliënt een klacht indienen. Meer informatie over dit onderwerp vindt u in de brochure *Als u een klacht heeft*. Hiernaast staat waar u de brochure kunt verkrijgen.

> Vragen?

Heeft u nog vragen over het werk van de Raad voor de Kinderbescherming? Stel deze dan aan de medewerker van de Raad met wie u contact heeft. Of neem contact op met een locatie in uw omgeving: de adressen en routebeschrijvingen van de locaties staan op www.kinderbescherming.nl. Hier vindt u ook informatie over organisaties waarmee de Raad samenwerkt.

> Brochures

Meer informatie over de Raad vindt u in de brochures:

- *Als opvoeden een probleem is*
- *Als ouders uit elkaar gaan*
- *Als uw kind in aanraking komt met de politie*
- *Als u een klacht heeft*

Voor jongeren:

- *Als het mis dreigt te gaan met je opvoeding*
- *Als je in aanraking komt met de politie*
- *Als je een taakstraf hebt gekregen*
- *Als je ouders uit elkaar gaan*

Deze brochures zijn verkrijgbaar via:

- www.kinderbescherming.nl
- Postbus 51 infolijn, telefoon 0800 - 8051 (gratis, maandag t/m vrijdag van 08:00 tot 20:00 uur) of www.rijksoverheid.nl
- alle locaties van de Raad

Kinderen beschermen, dat doen we samen

De Raad voor de Kinderbescherming komt op voor de rechten van het kind van wie de ontwikkeling en opvoeding worden bedreigd. De Raad schept voorwaarden om die bedreiging op te heffen of te voorkomen. De Raad doet onafhankelijk onderzoek, adviseert in juridische procedures en kan maatregelen of sancties voorstellen. De Raad werkt nauw samen met andere instanties.

Dit is een uitgave van

Raad voor de Kinderbescherming | Landelijk Bureau
Postbus 19202 | 3501 DE Utrecht
www.kinderbescherming.nl | www.kinderbescherming.nl/jongeren

Januari 2011

Aan de informatie in deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.